
Nytt og nyttig om sepsis og organsvikt

BOKOVERSIKT

For vel 30 år siden dukket begrepet flerorgansvikt, på engelsk multiple organ failure, opp i den medisinske litteratur. Bakgrunnen var observasjon av følgende kliniske forløp; traumatiserte pasienter som hadde gjennomgått omfattende kirurgisk og intensiv behandling syntes å klare seg bra de første dagene etter primærbehandlingen, men ble så gradvis mer medtatt med tegn på progredierende svikt av nyre- og leverfunksjon og respirasjon. Om lag to tredeler av disse pasientene døde. Slik skriver den nå pensjonerte og velrenommerte kirurgen (og norgesvennen) Ben Eiseman fra Denver, Colorado, i et artig formulert forord til denne boken. Han var én av pionerene på området.

Redaktørene av den foreliggende boken har hatt som mål å skulle utgi et standardverk om sepsis og funksjonsforstyrrelser i flere organer, basert på tilgjengelig kunnskap fra klinikk og basalforskning. De samme redaktører innrømmer likevel at dette må ansees som et kontinuerlig prosjekt – alt er i utvikling og forandring, ikke minst den medisinske kunnskap. Derfor er også denne boken et steg på veien.

I sju hovedkapitler presenteres den historiske utvikling, epidemiologi, molekylærbiologiske aspekter og basalforskning. De fire siste hovedkapitlene blir viet ulike kliniske problemstillinger; alt fra ulike skåringssystemer til prinsipper for sepsisbehandling, kirurgiske strategier, immunoterapi, intensivbehandling/organstøtte og abdominalt kompartmentsyndrom, for å nevne noen. Stoffet blir presentert i et greit språk, og en rekke informative figurer og tabeller støtter under teksten. Innbinding og papir er solid.

Jeg tilnærmer meg denne boken som klinisk kirurg, med de fortrinn og ulemper det måtte ha. Enkelte av de vel 50 kapitlene er så overlesset med basalmedisinske «fakta» at det er tungt å henge med. Men et bredt sammensatt internasjonalt kollegium av forfattere har strekt ut en hånd til de av oss som måtte føle litt avmakt underveis. Foran hvert kapittel er det to «faktabokser», én kalt key points og én kalt key controversies. En pedagogisk nyttig vri! Det blir en del overlapping av innholdet mellom de enkelte kapitler, og mange av de samme referansene går igjen i flere kapitler. Referansene er godt oppdatert, og noen få norske arbeider er sitert. Noen forfattere kunne nok ha begrenset antallet referanser uten at dette hadde forringet dokumentasjonen eller brukerverdien av boken. Det er svært få trykkfeil.

Jeg tror boken kan være en viktig kunnskapskilde for alle som involveres i og har ansvar for pasienter med sepsis og funksjonsforstyrrelser i flere organer. I det alt vesentlige vil de kliniske anbefalinger og synspunkter som formidles være i tråd med vår egen praksis. Dette er imidlertid et felt med mange uavklarte spørsmål, og tilsvarende mange sterke meninger. Boken har trolig størst klinisk relevans for kirurger, anestesileger, indremedisinere/infeksjonsmedisinere og barneleger, men inneholder mye nyttig og relevant stoff for mange.

Jon Arne Søreide

Kirurgisk avdeling

Sentralsjukehuset i Rogaland

Stavanger

Publisert: 30. november 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 8. september 2026.